

ויהרא חיצו ארץ למינהו

חנה פינס | חנה מילר

עיריית רמת-גן

בית אהרון כהנא, רמת-גן

מאי - יולי 2008

אוצר ראשי ומנהל אמנות: מאיר אהרונסון

אוצרת התערוכה: אינה ארואטי

מנהלה: גבי דאון

קטלוג

עיצוב והפקה: סטודיו צביקה רויטמן

צלום: רן ארדה

לוחות: שקף אור בע"מ

הדפסה וכריכה: דפוס אלי מאיר בע"מ

כל המידות בס"מ, רוחב / גובה / עומק (משמאל לימין)

בית אהרון כהנא
BEIT AHARON KAHANA

כהנא
Kahana

רח' רוקח 147, רמת-גן טל': 03-7523348

ויהי חן ארץ לאנשיה

לרגל חגיגות ה-60 למדינת ישראל מעלה בית אהרון כהנא תערוכה משותפת לשתי אמניות, המייצגות שני דורות בתולדות הפיסול הקרמי הארץ-ישראלי. שתי האמניות חנה פינס וחנה מילר מפסלות בחומר קרמי ויוצרות חיות בסגנון שמוצאו פיגורטיבי, אם כי לא ריאליסטי, אך כל אחת מהן נוקטת בגישה פיסולית קרמית שונה, בסגנון שונה ובגישה שונה לצורניות ולצבעוניות.

הפיסול של **חנה פינס** מייצג את "בצלאל" לקראת סוף שנות הששים ואת האמנות המודרנית של מחצית המאה העשרים, זו הבוחנת את שפת האמנות ומתמקדת בצורה. פינס תרה אחר מהות הצורה הפשוטה והצרופה ומוותרת על פרטים מיותרים. החיות שלה – שור, פר, סוס, גמל, כבש, חתול, קוף, צפרדע, נשר – הן גושניות, מסוגגנות, נזירות, נטולות עיניים, מעוטות פרטים אנטומיים ומתאפיינות במינימליזם וטוהר צורני הנע מן הפיגורטיבי-סימבולי לכיוון המופשט. כך מסמנים שלושה משולשים פשוטים עטינים. סגנונה הקמאי מושרה מן הסגנון הכנעני, שהיה שגור בארץ בשנותיה הראשונות של המדינה. פסל החתול הזקוף שצווארו עטור טבעות, המכונה "שומר הסף", מאזכר בצורתו פיסול מצרי קדום וסגנונות מיתיים פרימיטיביים. באמצעות צורות תמציתיות ומסוכמות חותרת פינס לזקק את צורת החיה עד שתיוותר ממנה רק המהות, נשמת אפה של החיה.

הצורות המינימליסטיות והגושניות של החיות יוצרות תחושת עוצמה ומונומנטליות. למרות הפשטות הצורנית החיות עתירות תנועה; יש המושיטות ראשן אל על, יש המשפילות מבט, יש הנשענות על רגליים אחוריות ויש חיות הפוערות לוע כלפי שמיים. מיעוט הצבע בפסלים של פינס מסיט אף הוא את עיקר תשומת הלב לצורות הראשוניות. צבעי החיות של פינס הם צבעי אדמה, ומנגד הצבעים המונוכרומטי נע בין חום חמרה עד חום מפויח ועד כמעט שחור. השריטות שעל פני השטח של הפסלים יוצרות טקסטורות בעלות אופי אורגני, לעתים מאזכרות השריטות הללו כתב יתדות קדמוני.

על עבודתה של פינס כתב האמן יעקב פינס, אצלו למדה: "לא הדיוק האנטומי שולט כאן, אלא התחושה הנעלה של נשמת בעלי-החיים".

פינס ממרקת את הפסלים בצבעי תחמוצות, המעניקים להם כרך וצללים בלתי צפויים, ויוצרת טקסטורות באמצעות מרוק בעזרת חלוקי נחל, כפי שנהגו הנבטים במאה הראשונה לפני הספירה.

חנה מילר בוראת מחומר קרמי לכן אובייקטים פיגורטיביים - חיות ויצורים מכונפים, וצוכעת אותם בצבעוניות עשירה. תרנגולים בני-כנף למיניהם מרכים לככב בעבודתה. המימד האנושי משווה לחיות הומור, גרוטסקיות והיתוליות. צבעוניות מעושנת ועשירה במיוחד וכן טקסטורה עשירה וספונטניות שליטים בעבודתה. מילר מעידה כי היא מעדיפה קווים חופשיים ועבודה אינטואיטיבית-אקספרסיבית על-פני עבודה אנליטית, מסוגננת ומתוכננת בקפידה. מגע היד הספונטני, הן כפיסול והן בצביעה, מקנה לעבודות תחושה של התהוות רגעית ותנועתיות. עבודותיה של מילר עוברות שתי שריפות. החיפוי, הזיגוג, הטקסטורה והצבעוניות, טכניקת הראקו, תורמים לחווית הרגעיות ולתחושת המקריות והאקראיות.

מילר משלבת חומרים שונים עם החומר הקרמי ויוצרת ציוריים מפתיעים ומעוררי חיוך. כך למשל, יכול ענף אורגני לצמוח כזנב מתוך גופו של יצור מכונף, או לבצבץ מתוך מצנפת של יצור אחר, יריעות ניילון מסולסלות משמשות מלבושים גנדרניים לתרנגולות הדו רגליות, יריעות פח גזורות ומחוררות צומחות ככנפיים מגופו של יצור מנומר בנקודות.

את הצופים מקדמות שבע תרנגולות אנושיות, התלויות כמו צלובות בשורה על הקיר. זהו מעין כיכר אנושי. התרנגולות אמנם משתייכות לקבוצה, לכולן כרכולות ארגמניות, גרביים מפוספסות, אך כל אחת מהן שונה ושרויה בבדידות; לכל אחת תנועת ראש שונה ורבת הבעה.

הרקע של חנה מילר בעיצוב טכסטיל, וכאמנות - ציור וצבע, ניכר בעבודות הפיסול שלה. היא מעידה כי משיכתה לחומר הקרמי נובעת מהיותו חושני, גמיש, רב אפשרויות ונענה להרפתקאות ולנסיונות, כחומר ביד היוצר. תהליך העבודה כולל את האכזבות או ההפתעות בעת פתיחת התנור וגילוי תוצאות השריפה. מילר שומרת על נגיעות ראשוניות, ילדיות ונאיביות, לא מעובדות יתר על המידה, ועל ביטוי רגשי, היא משתמשת בצבעים משלימים, המכחול שלה מחולל על פני הפסל בחופשיות ובתחושת משחקיות, צבע מכסה צבע בשכבות, ולעתים יש נזילות צבע חופשיות.

לצד בעלי-הכנף מככבים ביצירתה כמו גם בסביבת עבודתה ובהייה גם חתולים. לפעמים יוצרת מילר מן החומר הקרמי יריעות וגזרות מהן (cut outs) גזירי קרמיקה. התוצאה התלויה על הקיר נראית כמו תצריף שחסר בו חלק, והדמיון מזמין להשלים את החסר. העין נודדת בין הצורה הנעדרת, שנחתכה החוצה (negative space) ובין הרקע הססגוני והאורגמנטלי. מלאכת הצביעה הספונטנית במשיכות מכחול עזות ואקספרסיביות, במיוחד בעבודת הסוס החצוי, חוצה גבולות מן הפיסול אל הציור. גם במקרה זה הסוס והרקע התאחדו ליריעה אחת.

חנה פינס

ילידת גרמניה, 1925

1939 הועברה לסקוטלנד, במשלוח הילדים האחרון מגרמניה
1947 עלתה לארץ, קבוץ עין-החורש ומאוחר יותר, קבוץ מזרע
1968-64 למודים במחלקה לקרמיקה, בביה"ס לאמנות "בצלאל", ירושלים
למודים תחת הדרכתו של האמן יעקב פינס

תערוכות קבוצתיות

"פיסול במגדל", גלריה המגדל, תל-אביב

תערוכות יחיד

גלריה כת-שבע, תל-אביב
1971 גלריה מוסה, יפו
1970 גלריה מניה ביאליק, תל-אביב
1974 "בית היוצר", ירושלים
1984 גלריה "אלף", תל-אביב
1985 בית האמנים, ירושלים
1987 גלריה Touft, פריז, צרפת
1988 גלריה "יפו העתיקה", יפו
1989 בית האמנים, ירושלים
1992 בית האמנים, ירושלים
1996 תיאטרון ירושלים
1998 בית יד לבנים, באר-שבע
2005 מוזיאון הנגב לאמנות, באר-שבע
2008 ויברא חיתו ארץ למינהו, בית אהרון כהנא, רמת-גן

יצירותיה של חנה פינס הוענקו כהוקרה לראש ממשלת גרמניה
ולנשיא מקסיקו מטעם ממשלת ישראל.
10.11.88 נחנכה אנדרטה בעיר הספורט בגרמניה-לזכר היהודים ב"ליל הבדולח"

חנה מילר

ילידת הארץ, 1947

בוגרת המכללה לטכסטיל ע"ש שנקר ברמת גן במגמת עיצוב טכסטיל.
בוגרת המדרשה לאמנות ברמת השרון.
עוסקת בפיסול קרמי וביודאיקה.

תערוכות קבוצתיות

השתתפה ב- 18 תערוכות קבוצתיות בשנים 1987 - 1999
שנערכו בגלריות ובמוזיאונים ברחבי הארץ ובחו"ל.

2000 "לאן זזה הוזה", מכללת חנקין, חולון.
"כד וחומר", גלריית חוצות, רעננה.
תה ליפטון בראי האמנות", גלריית שלוש שלוש, תל-אביב.
תערוכת חנוכיות, הגלריה לעיצוב קרמי, תל-אביב.
2001 "הביאנלה לקרמיקה", מוזיאון הארץ, תל אביב.
"זכרונות ילדות", בית יד לבנים - רמת השרון.
"כד וחומר", גלריית חוצות - רעננה
"קרמיקה אמנותית", גלריית הוראס ריכטר - יפו,
"טכסט-טרה", רעננה
2002 "כד וחומר" גלריית חוצות, פסטיבל קרמיקה, רעננה
"ידיים" גלריה "שלוש שלוש", תל אביב
Fine Art Festival, Fairfax Virginia, USA 2003
"Judaica craft Festival", White Plains New York, USA
הביאנלה לקרמיקה, מוזיאון ארץ ישראל, תל-אביב
"כד וחומר" גלריית חוצות, פסטיבל קרמיקה, רעננה
"מקום" גלריה "שלוש שלוש", תל אביב.
2004 "Judaica craft Festival", White Plains New York, USA
"כד וחומר" גלריית חוצות, פסטיבל קרמיקה, רעננה
"סיפורי חיות", הגלריה, מושב שואבה
"רגל פה רגל שם" גלריה "שלוש שלוש", תל אביב
2005 "ראקו" בית אהרון כהנא, רמת-גן
"כד וחומר" גלריית חוצות, פסטיבל קרמיקה, רעננה
"סטילטה" גלריה "שלוש שלוש", תל אביב
2006 "חיות וחיוכים" גלריה ראקו, מרכז קסטרא, חיפה
"Clay 2006" תערוכת קרמיקה ישראלית עכשווית, כפר שמריהו
2007 "Box in" שלוש שלוש, תל אביב
"Judaica craft Festival", White Plains New York, USA
2008 "מקצב", גלריה שלוש שלוש, תל אביב

תערוכות יחיד

1991 גלריה "אדמה", מדריד, ספרד
1992 "ושאינים יודעים לשאול", בית אהרון כהנא, רמת-גן
2008 ויברא חיתו ארץ למינהו, בית אהרון כהנא, רמת-גן

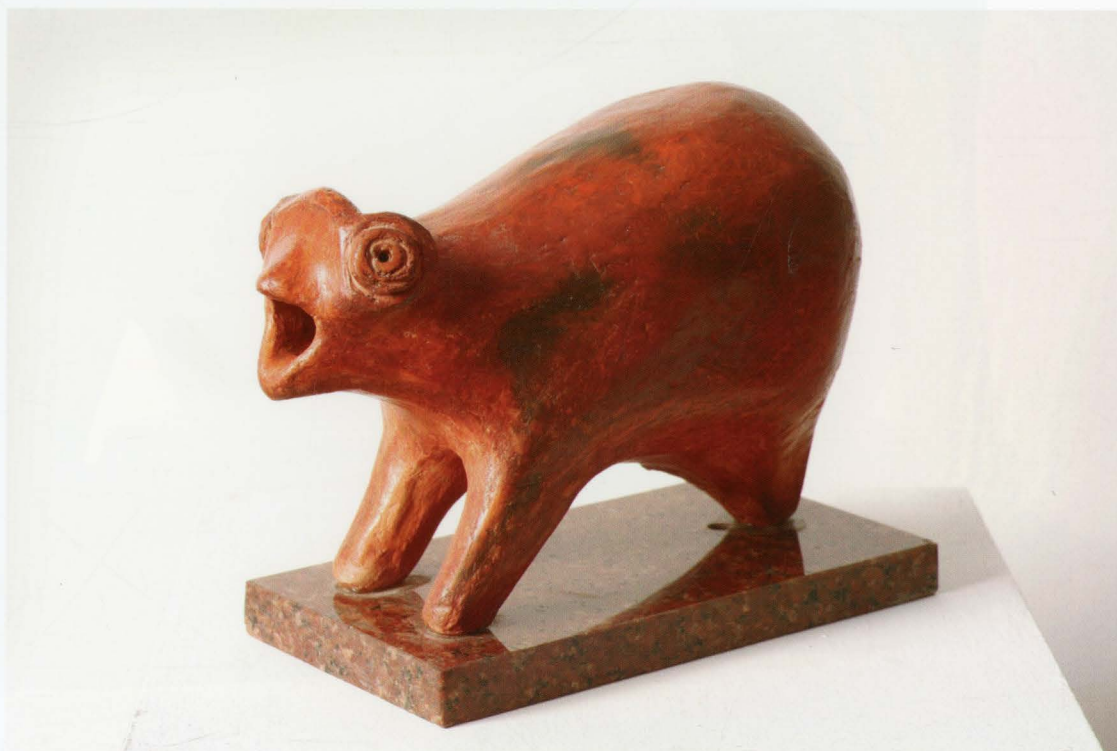

חנה מילר, בעקבות הירונימוס בוש, אדמית, שריפת ראקו, מעמד
מתכת, ענף עץ, ס"מ 14/40/13 (ימין), ס"מ 10/28/13 (שמאל)

חנה מילר, (קבוצת Ba), חומר לבן, שריפת ראקו, צבעי תת זיגוג, 14/17/18 ס"מ,
 23 > 2 x ס"מ 11/11/7, 2 x ס"מ 11/14/8, 15/14/13 ס"מ

בית אהרון כהנא
BEIT AHARON KAHANA

כפר
Kahana